

Delovni obračun Združenja učiteljev in profesorjev Slovenije

Stodvanajst izvoljenih delegatov je poleg članov plenuma na obnem zboru v Ljubljani dajalo v dne 17. in 18. januarja 1958 obračun o delu naših druženj in o delu Republiškega odbora Združenja učiteljev in profesorjev Slovenije.

Obnemu zboru so prisostvovali kot gostje tudi Janko Rudolf, predsednik Republiškega sveta Zvez sindikatov Slovenije, Petrovič Mihajlo, Minge, zastopnik Republiškega odbora Srbije, Potočnik Ivo in Pender Lovro, zastopnika Republiškega odbora Hrvatske, Ljiljak Milan, zastopnik Republiškega odbora Bosne in Hercegovine,

Mesto in vloga našega Združenja in prosvetnih delavcev ob izvajanju šolske reforme

Zadnja skupščina Združenja učiteljev in profesorjev FLRJ kakor tudi skupščina slovenskega Združenja sta že v 1955. letu obravnavali in osvojili temeljna načela o organizaciji obveznega šolanja ter osnovna načela o šolanju učnega kadra za obvezno šolanje. Od takrat pa vse do danes so številne razprave o reformi našega šolstva skušale razčistiti vprašanja, ki so se odprala. To je bil pomemben doprinos k delu Zvezne komisije, ki se je tudi odrazil v »Predlogu sistema izobraževanja in vzgoje v FLRJ, katerega je spomlad leta 1957 predložila Zvezna komisija za reformo šolstva Izvršnemu svetu FLRJ. Izvršni svet predloga takrat še ni osvojil, temveč ga je dal na ponovno razpravo. Ta bi naj bila zaključena do 1. novembra 1957. V tem času so razpravljala o »Predlogu« zlasti društva, organizacije, ustanove in posamezniki, ki so po svojem delu in poklicu povezani s šolsko problematiko. Istočasno pa so nekatere republike, med njimi tudi Slovenija, storile že prve ukrepe za postopno realizacijo šolske reforme.

Ce si hočemo odgovoriti na osnovno vprašanje, to je, kakšno je mesto in vloga našega Združenja in slehernega prosvetnega delavca pri izvajanju šolske reforme, moramo dobiti najprej bežen odgovor na nekatera vprašanja. Omejili se bomo na tri, morda najvažnejša:

Kakšni so materialni in kadrovski pogoji ob prehodu v šolsko reformo?

Kakšno je naše stališče k »Predlogu«, ki ga je izdelala Zvezna komisija za šolsko reformo?

Kakšne so naše dosedanje izkušnje od prvih začetkih postopne realizacije šolske reforme v Sloveniji?

(Ker je o materialnih in kadrovskih vprašanjih bilo v Prosvetnem delavcu že govora, izpuščamo ta del referata tovariša Cvetka. Prav tako izpuščamo njegova izvajanja k našemu stališču k »Predlogu«, ker se ta krijejo s stališčem Sveta za šolstvo LRS, o čemer je Prosvetni delavec že tudi poročal. (O začetnih korakih v šolsko reformo pa je tov. Cvetko rekel tole.)

KAKSNE SO DOSEDANJE IZKUŠNJE

Prvi ukrepi so bili v tem, da smo začeli spreminjati organizacijsko strukturo obveznega šolstva, istočasno pa smo v prvih treh, ponekod pa tudi v prvih štirih razredih obvezne šole uveljavili novi učni načrt, ki je bil sestavljen v duhu reformnih načel. Eno in drugo je zbudilo mnogo komentarjev in kritičnih pripomb.

Ob teh kritičnih pripombah moramo razčistiti nekatere nejasnosti. Predvsem je treba poudariti, da združitev dosedanjih osnovnih šol in nižjih gimnazij v enotno osemletno obvezno šolo nikakor ni in ne more biti šolska reforma, ker je zaenkrat to res samo formalna združitev. To je bil zgolj administrativni ukrep, s katerim smo v večini naših obveznih šol dosegli zunanjo povezanost in enotnost našega obveznega šolstva, ki je bilo doslej tudi na zunaj neupravičeno raztrgano v dva ločena dela. S tem seveda še nismo dosegli notranje povezanosti in zlitja obvezne šole. Ta bi rastla šele postopoma v novi šoli. Namen tega administrativnega ukrepa je bil predvsem v tem, da v novonastali osemletni šoli zlijemo učiteljske zbornice dosedanjih osnovnih šol in nižjih gimnazij v enotno kolektivo, ki bodo v skupnem de-

Danilo Sbrizaj, zastopnik Republiškega odbora Združenja učiteljev in profesorjev strokovnih šol, in Albin Ogorevc, zastopnik Društva defektologov Slovenije.

Po izvolitvi komisij in delovnega predsedstva (Ravbar Miroslav, Leder Mirko, Velušček Ciril, Belec Janko, Nemeč Viljem) je obnem zbor najprej po-častil spomin umrlega člana plenuma Jedrčiča Rudolfa, učitelja iz Ribnega pri Bledu, nato pa prešel na dnevni red. Kot prvi je bil na vrsti referat tovariša Cvetka, ki ga spodaj delno objavljamo.

lu za novo šolo zračali v harmonično zlitje celote.

Eden izmed reformnih ukrepov pa je, da smo v prvih treh razredih obvezne šole uvedli nov učni načrt, ki je bil kot začasni učni načrt izdelan že v

venije. Okoli 200 učiteljev dela sedaj ob direktni pomoči Zavoda sistematično na istem študiju, ki nam bo — upamo — prinesel prvo resnejšo in temeljiteljšo analizo načrta in s tem osnovo za njegovo dobro ureditev.

To delo pa seveda že posega v reformne naloge. Prav isto lahko trdimo o številnih posveth in tečajih z inšpektorji, upravitelji in učitelji šol, ki delajo po novem načrtu tudi v četrtih razredih ter o tečajih za upravitelje novonastalih osemletk, ki jih prireja Pedagoški center.

In kakšne so ob tem naše dosedanje izkušnje? Iz številnih razgovorov in posvetovanj z učitelji—praktiki lahko povzamemo nekaj ugotovitev. Tako je bilo izrečenih precej kritik na račun organizacijske izvedbe novih osemletk po spojitvi osnovnih šol in nižjih gimnazij. Spojitve je bila izvedena preveč administrativno, brez zadostnega sodelovanja naših druženj, ki so stala v tej akciji ob strani. Deloma bi lahko pripisali krivdo za to upravnim organom, ki društva prosvetnih delavcev niso povabila k sodelovanju, v še večji meri pa

mi načeli mnoge novosti. Pred učitelja postavljala nove naloge, saj reformirana šola s tem, da raste iz učne ustanove v učno-vzgojno ustanovo, spreminja v bistvu svoj značaj in svoje družbeno poslanstvo. S tem pa se je učitelj—praktik znašel v novi situaciji, toliko novi, da je v njej ves naš pedagoški ter-razburkan morje. Živahna izmenjava mnenj, kritike in pohvale, kolektivni in individualni študij novega načrta, iskanje in študij pedagoške in strokovne literature ter zahteva po novih učbenikih, učilih in priročniških za učitelje — vse to so pozitivni rezultati ob prvih posveth v nadaljnjo rast naše dosedanje šole, pozitiven odmev na prve reformne korake na področju našega obveznega šolstva.

Istočasno pa se nam kažejo tudi prvi ostri, pereči problemi: naš povprečni prosvetni delavec—praktik je za delo v novi šoli premalo pripravljen. To velja zlasti za delo na področju tehnične, likovne in glasbene vzgoje, za pouk domačega gospodarstva in higijene. Velike težave bo delal praktiku tudi pouk spoznavanja družbe v č-

poseči v občinsko življenje in celotno občinsko dejavnost, v njem sodelovati in ga znati prenesti tudi v šolsko življenje. Kakor sindikati delavcev in uslužbencev kar najbolj aktivno posegajo v gospodarsko življenje občine in ga razvijajo ter poglabljajo, tako bi morala naša društva poseči še posebej v šolsko in kulturno — prosvetno politiko in dejavnost svojih občin ter skrbeti za njih razvoj in napredek v skladu s celotnim življenjem in napredkom komun-une. Pri tem bi se morala nasloniti na družbene organe šol in drugih vsjojnih ustanov in skupno z njimi širiti napredno pedagoško misel. Postati morajo živ in aktivni sodelavci ter stvarnost ter v polni meri razumeti in spoznati, da je naša družbena in državljanska dolžnost vzgajati mladino za to življenje in stvarnost, ki jo s skupnimi napori gradimo vsi delovni ljudje naše domovine.

Ta ugotovitev odpira pred nami vprašanje vsebine in kvalitete dela v naših šolah.

Danes vse preradi zvrčamo krivdo za neuspehe v šolah na slabe materialne pogoje, na nedelavnost in neresnost mladine, na slabe domače in stanovanj-

kriti: slabo uslugu bi storili svojemu ljudstvu in socialistični rasti naše domovine, če bi n- vi šoli kakorkoli znižali njeno raven. Tisti, ki so pričakovali, da nova šola ne bo otroka mnogo naučila, da od njega ne bo mnogo zahtevala in da jo bo zato brez truda lahko vsakdo dokončal, so v zmoti. Naša šola mora postavljati pred otroka velike zahteve, ker ga vzgaja za življenje v sodobnem, tehnično visoko razvitem in zaradi tega tudi izredno zahtevnem svetu.

Zato bo morala biti naša nova, reformirana šola boljša kakor je bila dosedanja, njen nivo bomo morali zviševati. Toda ne na račun otroka in njegove zmogljivosti, njegovega fizičnega in psihičnega zdravja. Rast in napredek šole, večja zahtevnost in višji nivo bo moral biti v prvi vrsti rezultat boljše, bolj kvalitetnega dela naše šole in našega učitelja ter postopnega izboljšanja materialnih pogojev za šolsko delo. Tako bomo morali biti naši napori usmerjeni na eni strani k izboljšanju vsebine dela v novi šoli, na drugi strani pa bomo morali posvetiti največjo skrb kvaliteti šolskega dela. Nikakor se ne bomo mogli zadovoljevati še nadalje z dosedajno prakso, v kateri poznamo v naših šolah vseh vrst prvenstveno je frontalni pouk, v mnogih šolah pa je takšen pouk celo edina oblika učnega dela v razredu. V resnici je ta oblika učnega dela sorazmerno najlažja in z njo dosegamo tudi določene učne uspehe. Ta oblika učnega dela bo morala sedaj dati odgovorjajoče mesto tudi drugim oblikam, na primer skupinskemu in seminarskemu delu, individualnemu pouku, kombinaciji dveh ali več oblik in podobno.

V mnogih šolah so se učitelji že ogreli za nove oblike učnega dela. Nekako v modo pa je ponekod prišel zlasti skupinski pouk. Nekateri šolniki so ga celo skušali propagirati kot edino družbeno in pedagoško utemeljeno obliko šolskega dela. Kakor moramo uveljavljanje skupinskega dela v naše šole spodbuditi, ker prav skupinsko delo omogoča poleg drugega učitelju realizirati nekatere temeljne idejno-pedagoške principe reformirane šole, pa moramo biti pazljivi tudi pri uvajanju oziroma uporabi skupinskega pouka v razrednem delu. Nevarnost je namreč v tem, da bi šil iz ene skrajnosti v drugo, da bi uvajali skupinsko delo na stopnji, kjer je iz pedagoških razlogov neutemeljeno, ko otroci za takšno delo še niso duševno dorasli, ali pa, da bi ga uvajali kot edino ali pa skoraj edino obliko razrednega dela. Kakor vsaka oblika učnega dela, je skupinski pouk sicer važna, toda vendarle samo ena izmed oblik dela v razredu. Vsako pretiravanje v skrajnost bi bilo tako v pedagoškem kakor seveda tudi v družbenem pogledu škodljivo.

S kvaliteto dela v razredu pa je tesno povezano vprašanje kvalitete učiteljskega kadra na naših šolah. Seveda moramo gledati tudi na to vprašanje kompleksno. Neštetočkrat smo že poudarili, da je dosednji način izobraževanja učiteljskega kadra pomanjkljiv, da šole, iz katerih dobivamo učitelje, profesorje in predmetne učitelje, ne dajejo tem dovolj solidne

osnove za njihovo pedagoško poslanstvo.

Naše Združenje je že pred leti postavilo zahtevo po višji učiteljevi izobrazbi. To zahtevo je utemeljilo pedagoško in družbeno. Odgovarjajočo izobrazbo bi po našem mnenju lahko dala učitelju le dobra pedagoška akademija. Zahtevo po pedagoški akademiji pa smo postavili tudi iz družbenih vidikov. Sicer pa zahteva po višji učiteljevi izobrazbi ni samo naša — slovenska ali jugoslovanska zahteva, ker jo je postavilo že pred leti mednarodno zborovanje za zaščito otroka, ki je iz pedagoških, mentalno-higienskih in zdravstvenih vidikov zahtevalo, da naj ima v perspektivi sleherni človek, ki se je poklicno posvetil vzgoji mladine, (pa naj bo na kateri koli stopnji šolanja) visokošolsko izobrazbo.

Predlog, ki ga je sestavila zvezna komisija za reformo šolstva, podpira našo zahtevo po višji učiteljevi izobrazbi s tem, da predvideva učiteljske akademije, ki bi vzgajale učitelje za obvezne šole. Ker pa predvideva, da bi naj bili v bodoče vsi učitelji obvezne šole enako izobraženi, je predlog naletel na številne pomisleke in eden izmed teh rezultatov razprav o tem problemu je tudi predlog, ki ga je dal SS LRS v svoji razpravi o problematiki šolske reforme in o »Predlogu« zvezne komisije. Naj bo končni rezultat že takšen ali drugačen, zahteva po višji in temeljiteljši izobrazbi in s tem po višji kvaliteti našega učitelja je zdrava.

Seveda pa se v boju za kvaliteto učitelja ne moremo omejiti na zahtevo po višji izobrazbi bodočih učiteljev. Enako skrb moramo posvetiti kvaliteti učitelja-vzgojitelja, ki že dela na šoli, saj bo prav od tega učitelja v največji meri odvisen uspeh ali neuspeh naših reformnih prizadevanj. Naša posebna skrb bo morala zaradi tega veljati nadaljnemu izobraževanju učiteljskega bodisa s tečaji, seminarji, posvetovanji in v veliki meri še zlasti z individualnim študijem, ki bi moral postati sploh osnova in hrbenica vsega nadaljnjega izobraževanja učiteljskega.

V času, ko razprava o načelnih stališčih do šolske reforme prehaja v oživiljenje reformnih načel in ko si iščemo vlogo in mesto ob prehodu v reformo, ga moramo iskati in videti prav v tej nalogi: stopnjevanji in dvigovanji kvalitete učitelja in njegova pedagoška prizadevanja.

Naj zaključim z mislijo, ki jo je ob svojem obisku lani iznekel švicarski pedagog, univerzitetni profesor Dottrens: »Vse življenje sem si želel, da bi lahko ustvaril šolo v duhu takšnih načel, kakor ste si jih postavili vi za temelj, na katerem boste gradili svojo novo šolo. Toda, žal nisem imel podpore, celo polena so mi metali pod noge. Vi ste tako srečni, da uživate v svojih prizadevanjih, vso podporo javnosti in svojih oblasti. Prepričan sem, da boste uspehi, če boste vaš prosvetni delavci sprejeli in razvijali novo šolo s srcem in poirtvovalnostjo in čez nekaj let boste doživeli, da se bo vsa napredna pedagoška Evropa hodila k vam učiti in zagledovat. Želim, da bi v svojem delu uspehi in bili nekoč nanj ponosni.

Diskusija o reformi šolstva in vlogi prosvetnih delavcev v njej

Diskusijo je pričel tov. Petrovič-Minge. Ugotovil je, da so v Srbiji obravnavali prav ista vprašanja. Od 26.000 njihovih članov so 3/4 končale šolanje po osvoboditvi. Med njimi je okoli 40% članov ZKJ, kar oborojuje dopušča zaključek, da je članstvo po svoji absolutni večini sprejelo načela socializma. Pa vendar se v praksi še vedno pojavljajo ideološka odstopanja, ker prihaja mladi rod s šol nezadostno politično pa tudi strokovno pripravljen. Zato vidijo prvenstveni nalogi svojega združenja v tem, da dvignejo strokovno in politično-ideološko raven učiteljskega ter obenem zaostrijo v lastnih vrstah borbo proti ideološkemu konservatizmu in konservatizmu v vprašanju šolske reforme. Nekateri pravijo, da nismo po osvoboditvi v šolstvu ničesar napravili, da smo imeli nekakšen vakuum. To pa ni res, saj smo doživeli tudi v šolstvu pravo revolucijo! Ali pa mogoče počitve cerkve od šole ni bilo revolucionarno dejanje? Ali nima vedno več prosvetnih delavcev nov, boljši odnos do učenecv in do šolskega dela? Ali nismo uved-

(Nove šolske zgradbe naj ne bodo razkošne, vendar pa tudi ne preskromne, kajti pri obeh skrajnostih se družbena sredstva negospodarsko trošijo.)

2. Predlagati, da se obenem z učnim programi in načrti določijo za vsako učno stopnjo in vrsto šole tudi najpotrebnejša učila ter da se dokončno izdelajo prototipi za šolsko pohištvo, ki bi ustrezali našim razmeram.

3. Posvečati večje skrb pridobivanju mladine za učiteljski poklic.

4. Dvig splošne ravni članstva bo možno doseči le z boljšo organizacijo študija. Skupaj z okrajnimi in občinskimi komiteji ZK in z organizacijami SZDL naj naši odbori izdelajo načrte za ideološki študij ter ga organizirajo tako, da bodo njegove oblike v skladu s delovnimi metodami šolskih delavcev.

Za poglobitev strokovnega dela naj bi poleg republiškega skrbeli tudi okrajni pedagoški centri, ki bi jih bilo treba organizirati. Zakon o javnih uslužbenih daje tovaršem, ki so že več kot tri leta v prosvetni službi, pa še niso opravili strokovnega izpita, samo še leto dni časa, da ga opravijo. Društva naj poskrbe, da bodo prizadeti tovarši za ta čas razbremenjeni vsega nešolskega dela.

5. Osnovna naloga vseh naših organizacij je tudi podrobno proučevanje novih zakonov (Zakon o pokojninskem zavarovanju, Zakon o delovnih odnosih, Zakon o javnih uslužbenih) in uredb, ki so z njimi v zvezi, ter skrb, da bodo upravni organi zakonite določbe v celoti izvajali. Društva naj s predlogi, ki jih pošiljajo na RO, aktivno sodelujejo pri izdelavi nadaljnjih zakonov, uredb in navodil.

Da bi se prosvetni delavci mogli seznaniti z zakoni, priporočamo obnem zboru Svetu za šolstvo LRS izdelati poseben priročnik, ki bi vseboval vse za delo v prosvetni službi važne zakonske predpise in vsa navodila za njih uporabo.

6. Društva naj organe oblasti stalno opozarjajo na težke stanovanjske pogoje prosvetnih delavcev, obenem pa naj tudi sama preko stanovanjskih zadrug skušajo pomagati svojemu članstvu.

ad e)

1. Občinska društva učiteljev in profesorjev so v zadnjem času pokazala veliko aktivnost in se marsikje tudi močno uveljavila. Delo za utrditve občinskih druženj je treba še nadaljevati.

2. Praksa je pokazala, da so v našem združenju potrebni tudi okrajni odbori. Za delo okrajnih odborov pa so potrebna določena sredstva, ki jih ta sedaj nimajo. Zato je naloga bodočega RO, da pokrene vse, kar je treba, da bo na sindikalni članarini participiral tudi okrajni odbor Združenja učiteljev in profesorjev.

Tudi sicer naj bi se participacija druženj povečala na račun kvot, ki so določene za osrednje organe.

3. Zaradi boljše sodelovanja z učiteljskim pevskim zborom »Emil Adamčič« potrdjuje obnem zbor sklep republiškega odbora, da bo vsak od obeh odborov s po enim predstavnikom zastopal v drugem odboru.

Obnem obnem zbor obnavlja priporočilo društvom, da z rednimi mesečnimi prispevki še nadalje omogočajo delo tega pevskega zbora.

4. Zanimanje za strokovni tisk je poraslo, pričakujemo pa intenzivnejše sodelovanje druženj in posameznikov, posebno še kar zadeva dopise »Prosvetnemu delavcu«.

RO Združenja učiteljev in profesorjev Slovenije

društvom samim, ker so dovolila, da je šlo to važno delo mimo njih.

Največ razprav je bilo seveda okoli novega učnega načrta. Vsi dosednji učni načrti so v večji meri dajali učitelju trdno določeno in izbrano gradivo. S tem so seveda v veliki meri tudi omejevali njegovo iniciativno, iznajdljivost in pedagoško prizadevanje, ki dobrega učitelja dviga in aktivizira, da povezuje šolo z življenjem in stvarnostjo ter razbija dinamizem svojega lastnega dela in s tem tudi razreda. Zaradi kadrovskih težav je bilo to doslej tudi v neki meri upravičeno. Toda učiteljsstvo je vsa leta po osvoboditvi zahtevalo v učnih načrtih večje sprostitev. Novi učni načrt je to zahtevo upošteval. Njegovo težko je ni več v izboru snovi, temveč v navodilih, ki odprajo učitelju—praktiku široke možnosti za njegovo pedagoško ustvarjanje, obenem pa postavljajo pred njega seveda tudi družbeno mnogo več odgovornosti, kakor doslej. Poleg tega prinaša novi učni načrt v skladu s temeljnimi reformni-

KAKSNA JE TOREJ VLOGA PROSVETNIH DELAVCEV

Za novo šolo si želimo, da bi postala predvsem življenjska. Zato je prva naloga naših druženj danes, ko smo začeli razvijati reformirano šolo, v tem, da se vključijo in vrastejo v življenje svoje občine. Najtežje se morajo povezati s komun-om, z njo morajo rasti, se boriti, premagovati težkoče. Naša društva se ne morejo iz tega življenja umikati in ob strani kritizirati, da ni dovolj razumevanja za šolska in prosvetna vprašanja. Zanimati jih morajo občinski problemi: gospodarski, komunalni, zdravstveni, šolski, socialni. Samo zanimanje pa bi bilo seveda premalo. Treba bo tudi aktivno

trtem in bodočem petem razredu obvezne šole. Za novi predmet nimamo namreč nobenih učbenikov, niti priročnikov za učitelja. Učitelji opozarjajo tudi na slabe materialne pogoje naših šol, ki so ob prehodu v reformo postali bolj vidna negativna postavka, kakor smo jo občutili in priznavali doslej.

skje prilike in še kaj. Mnogi učiteljski zbori pa tudi objektivno priznavajo, da je treba iskati precejšen del krivde tudi v slabem, premalo kvalitetnem učiteljevem delu. Zgrešeno bi bilo in neobjektivno, če bi skušali zvaliti krivdo samo na eno ali drugo. Povedati smo že, da so slabi materialni pogoji naša negativna postavka ob prehodu v reformo in prav tako moramo tudi odkrito povedati, da moramo iskati del krivde za slabo, premalo kvalitetno delo na šolah tudi v človeku. Istočasno pa se moramo zavedati, da marsikje tudi pri sorazmerni ugodnih priklakah vendarle ne dosegamo kvalitetnega dela, saj vemo za primere, da imamo šolo dobro oskrbljeno z učnimi pripomočki, ki pa težijo že dolga leta neizrabljeni v kabinetih ali pisarnah.

V razpravah o šolski reformi se je med prosvetnimi delavci in med starši pojavljala marsikje strah: kako bo v enotni osemletni šoli s kvaliteto. Zato si moramo danes, ko govorimo o nivoju in kvaliteti dela v naših šolah, biti popolnoma od-

trtem in bodočem petem razredu obvezne šole. Za novi predmet nimamo namreč nobenih učbenikov, niti priročnikov za učitelja. Učitelji opozarjajo tudi na slabe materialne pogoje naših šol, ki so ob prehodu v reformo postali bolj vidna negativna postavka, kakor smo jo občutili in priznavali doslej.

duhu načel reformirane šole. Nov učni načrt je rezultat obširnega dela in truda številnih prosvetnih delavcev. Pri njem so sodelovali najprej prosvetni delavci—strokovnjaki, ki so pripravljali vertikalne načrte, nato prosvetni delavci—praktiki, ki se sestavljali vodoravne načrte, in v glavnem mariborska, krajnska in ljubljanska skupina, nazadnje pa skupina pedagoških teoretikov in učiteljev—praktikov, ki je sestavila načrt, kakor ga izvajajo sedaj prvi trije razredi na obveznih šolah. Ta zadnja skupina je gradila novi učni načrt ob osnutku, ki ga je sestavila zvezna podkomisija za sestavo učnega načrta za FLRJ. Zvezni osnutek je dal našemu, ki mora upoštevati naše pogoje in potrebe, samo osnovo. Poleg načrta za prve tri razrede, je bil istočasno izdelan tudi načrt za četrte razrede, ki ga izvajajo poskusno na 17 šolah širom Slovenije.

Da bo analiza novega učnega načrta služila lahko vsem obveznim šolam v Sloveniji, smo jo iz eksperimentalne šole preselili še na 17 šol širom Slo-

(Nadaljevanje na 2. strani)

Delovni obračun Združenja učiteljev in profesorjev Slovenije

(Nadaljevanje s 1. strani)

da je učni načrt za 4. razred zopet preveč zahteven, posebno se, če bo v njem moral ostati tujci; tujci, če jih je bilo za 4. razred, da se prične s poukom šole v petem razredu, kar narekujejo tudi težave s kadri za jezikovni pouk. Sam pouk bi bilo treba temeljito reformirati, saj so jeziki v šoli neprijetni, predvsem zaradi slabega metodskega dela učiteljev. Po nekaterih ugotovitvah prinašajo dijaki ob vstopu na šolo druge stopnje s samostojnih nižjih gimnazij, torej po štiriletnem učenju tujega jezika volumen znanja, ki odgovarja nekako zahtevam poudrugega leta. Slabo je tudi to, da se ni dokončno rešeno vprašanje, katerega tujega jezika se bomo učili. Temeljito bi bilo treba premisliti, kakšne posledice bi nastale, če bi uvedli tuj jezik le kot neobvezen predmet. Jasno pa je, da bo ocenjevanje na obvezni

šoli moralo postati bistveno drugačno kot pa je bilo doslej. Tov. Pendžer iz Zagreba je poročal pri tem o zanimivem eksperimentu, ki so ga napravili na njegovi šoli. Hkrati so uvedli pouk v četrtem razredu (po direktni metodi) in v petem razredu (po gimnazijskem načrtu). V 4. razredu skoraj vse leto ni bilo slabe ocene, v 5. razredu pa je bilo od 35 nezadostnih ocen, ki jih je razred imel, 22 iz tujega jezika!

O šolanju učnega kadra za drugo stopnjo »Predlog« nima nobenih podatkov, čeprav bi bilo to potrebno. Univerza in fakultete sprejemajo sedaj svoje študente in v teh je tudi določeno, katere študijske skupine bodo na fakultetah zastopane. Na univerzi je še vedno čutili določen odpor proti dvojezičnemu pouku. Republiški odbor bo moral zelo budno spremljati razpravo o fakultetnih statutih.

ment, dočim smo mi prebrani, da je to pot socialističnega razvoja. Sedaj smo šele na začetku poti — zato imajo prav tisti, ki občinam že zaupajo, pa tudi tisti, ki občinam še ne zaupajo. Nismo zanesenjaki, ampak realisti, ki vedo, da si je treba občno, kakršno si želimo, šele priboriti. In to je tudi stvar prosvetnih delavcev, katerih družbena dejavnost se danes ocenjuje tako, da je tudi zanje sprejemljivo. Seveda pa si bodo položaj še morali z lastno prizadevnostjo utrditi. Ostali bi na pol pota, če prosvetni delavec ne bi na svojem delovnem področju utrjeval svojega položaja. Res je, da je mnogo nerazumevanja za prosvetno problematiko, zato bo treba vse sindikalne organizacije zainteresirati zanj, apelirati pa je treba na prosvetne delavce, da tudi oni stori vse, da bodo delavci dosegli izobražbeno raven, kakršno socialistični državljan mora imeti. Če bo to prizadevanje dovolj konkretno in dovolj sistematično, bo tudi vsako leto beležilo boljše rezultate.

Nato je tov. Rudolf govoril še o dvigu cen nekaterih artiklov — problem vidi v tem, kako stvari urejati, ne da bi administrativni ukrepi zadušili gospodarsko prostost — ter poročal o incidentu v Trbovljah, o katerem so tuji agenti širili lažne vesti.

Občni zbor je izvajanja in tolačenja predsednika Republiškega sveta Zveze sindikatov najtopleje pozdravil.

razredih 945 učnih moči, če prištejemo še 236 honorarnih in 122 tistih, ki imajo že pogoje za upokojitve. Poleg tega poučujejo na tej stopnji tudi učitelji, ki nimajo formalne kvalifikacije za predmetni pouk. Teh je 638! Pritok novih učnih moči nam oskrbuje Višja pedagoška šola, ki daje letno okoli 90 učnih oseb, in filozofska ter naravoslovna fakulteta. Obe skupaj dajeta letno okoli 90 diplomantov. Izredno važno je, da v taki situaciji skrbimo, da bo čimvečje število učiteljev z dopolnilnimi tečaji in individualnim študijem doseglo kvalifikacijo za predmetni pouk. Računati moramo, da nam bodo nekaj kadra pobrale tudi druge šolske ustanove (posebno šolstvo, internati in domovi, predšolske ustanove ter strokovne šole), zato bi bilo zelo primerno, če bi za prihodnja leta povečali kapaciteto že obstoječih učiteljskih in močnejših ustanov, ki kako novo učiteljske. Posebno pa bi bilo potrebno povečati kapaciteto Višje pedagoške šole. To vse velja seveda, dokler ostane v veljavi še sedanji način izobraževanja učiteljev in predmetnih učiteljev. V višjih razredih gimnazij pa nam kadra ne bo manjkalo. Težava je samo za nekatere strokovne skupine, kakor za matematiko in tuje jezike. V vidu pa moramo imeti, da bodo nekaj tega kadra v prihodnjih letih potrebovali tudi srednje strokovne šole.

Vas pomači, ki jo naše organizacije lahko nudijo pri tem, je propagandnega značaja, t. j. da preko svojih članov vplivajo na dijake gimnazij posebno v četrtem in osmem razredu, da se odločijo za prosvetno stroko. Lanska anketa, ki jo je izvedla ljubljanske gimnazije, je pokazala, da za dijake prosvetna stroka ni privlačna. Vprašamo se, ali nismo tu krivi tudi sami, ko z neprimernimi vzgojnimi in metodnimi prijemmi ne delamo propagande za ta poklic. Zdi se mi, da tudi tarnanja na mestih, ki niso primerna, povzročajo več škode kot koristi.

Kako se vprašanje kadra odraža na terenu, naj ilustrirajo nekateri izvečki iz poročil občinskih društev.

Društvo Smarje pri Jelšah: V občini sta samo dve šoli polno zasedeni. Manjka 11 učiteljev in dva predmetna učitelja. Povsod, kjer manjkajo učne moči, učijo drugi kadrovalci za 3000 din mesečno. Učita tudi dva učite-

Društvo Ormož: Na vseh naših šolah v občini manjka 21 učiteljev, od tega 9 predmetnih. Zaradi pomanjkanja učnega kadra opravlja učitelstvo v naši občini tedensko 315 nadur.

Društvo Podvelka: V občini Podvelka manjka 9 učiteljev. Ti, ki so, jih nadomeščajo s honorarnimi urami. Honorarnih ur v občini je 150 na teden.

Društvo Ptuj: Manjka 48 učnih moči, ali dobra tretjina. Tedensko nadomeščanje je cca 317 honorarnih ur.

Tako bi lahko naštevali še kar naprej. Redko je društvo, ki javlja, da je v kraju dovolj učnih moči. Boljše je le v mestih. Z ogromnim številom honorarnih ur, ki jih nekateri prevzemajo po sili razmer, kvaliteta pada in tudi v zdravstvenem pogledu se bo to preobremenjevanje našega kadra prej ali slej zelo negativno odrazilo.

Naša občinska društva bodo morala v bodoče skrbeti za intenzivnejše ideološko izpolnjevanje svojih članov. V tem pogledu bo potrebna mnogo večja povezava z občinskimi in okrajnimi sindikalnimi sveti kot je bila doslej. Tudi večja povezanost pri tozadevnih akcijah bi morala obstojati med občinskimi in okrajnimi komiteji ZK. Z njimi skupno in z njihovo pomočjo naj bi društva izdelala načrt ideološkega študija, ki bo primeren za prosvetnega delavca. Ta ideološki študij ne bo mogel biti zaprt v ožek krog strokovnosti, ampak širši, tako da bi se članstvo seznanilo s problematiko celotne naše družbe. Program ZK in SZDL je program našega združenja, to nam naj bo vedno pred očmi, ko usposabljammo naše člane, da postanejo aktivni borci za njegovo realizacijo. V tem pogledu se je premalo storilo in bo v bodoče treba to popraviti, kar velja tako za naša društva, kot tudi za politične organizacije. Tako aktivno vključevanje društev v politično delo lahko napredku našega šolstva samo pomaga, našemu članstvu pa pri uveljavljanju prosvetnega kadra v socialistični družbi samo koristi.

Ni manjša skrb pa naj naša občinska društva posvetijo strokovni rasti učnega kadra. Doba, ko so naša sindikalna društva šla mimo tega vprašanja, mora biti končana.

V novem zakonu o javnih uslužbenih je v prvem delu rečeno tole:

»Zvezni in republiški upravni organi, ki so pristojni za posamezne službe oziroma stroke, skrbijo za izboljšanje dela ustrezne službe oziroma stroke in za strokovno usposobitev kadra. Ti organi morajo organizirati ustrezno službo, da skrbijo za stanje kadrov in potrebe glede kadrov, za strokovne izpite, tečaje in seminarje in vodi predpisane evjence o strokovnih kadrih.«

In dalje v določbah o uslužbenih prosvetnih zavodov:

»Za vzgojitelja, učitelja, učitelja praktičnega pouka, strokovnega učitelja, predmetnega učitelja in profesorja je strokovni izpit. Uslužbenec iz prejšnjega odstavka pridobi pravico delati strokovni izpit po dveh letih službe, v kateri opravlja delo svojega naziva. Strokovni izpit smejo ponavljati dvakrat v predložitvi najmanj šestih mesecev. Uslužbenec, ki v petih letih ne opravi strokovnega izpita, preneha službo po samem zakonu.«

V »Predhodnih in končnih določbah« istega zakona pa imamo še tale pristavek:

»V skladu s določbami 4. odstavka 255. člena morajo delati uslužbenec, ki imajo nad 4 leta službe, strokovni izpit najpozneje v enem letu od tega dneva (1. januarja 1958).«

V zvezi z zadnjo določbo zakona je dolžnost naših občinskih društev, da takoj analizirajo stanje glede opravljenih strokovnih izpitov. Do konca kolektorskega leta morajo opraviti strokovne izpite vsi, ki imajo že štiri leta službe. Tem tovaršem moramo omogočiti, da se za izpit pripravijo. Potrebno jih je osvoboditi izvenšolskega dela in vsega, kar jih prebremenjuje. Mogoče bi bilo dobro, da bi se tovarši, ki se morajo pripravljati na izpit, združili v skupine in skupno predelavali snov. Naša občinska društva naj stalno opozarjajo prizadete tovarše.

Ni manj važna pa ni naloga naših organizacij, ko skrbijo za nadaljnjo strokovno izobrazbo tudi drugega učnega kadra. Znanost se razvija in zato upravljeno zahtevamo od učnega kadra, da se nenehno strokovno izpopolnjuje. V tem pogledu je bilo storjenega mnogo, tako od strani republiškega sveta za šolstvo, kakor tudi s strani nekaterih okrajev. Zeleli bi bilo, da v bodoče začno skrbeti za to tudi naša občinska društva. Niso dovolj samo občasna predavanja na plenarnih sestankih, potrebna je načrtno strokovno izpopolnjevanje, posebno sedaj, ko uvajamo nov učni načrt in bo potrebno temeljitejša študija za posamezne predmete in pravilne metodne prijeme. Zaenkrat velja to še prav posebno za obvezno šolo, pozneje bodo pa tako izpopolnjevanja nujno potrebna tudi za gimnazije.

Republiški pedagoški center, ki je bil ustanovljen na pobudo republiškega združenja učiteljev, je v času svojega obstoja potrdil potrebo po taki ustanovi. V času od 15. septembra 1955 do 31.

decembra 1957 je imel 78 tečajev z 2741 udeleženci. Tečaji so trajali 540 dni s 629 predavanji in 115 hospitacijami. Razen tega je bilo v PC še 9 posvetovalnih z 272 udeleženci. Vsemu zanimanju, ki ga pa kažejo naši prosvetni delavci za svoje izpopolnjevanje, pa v bodoče samo republiška ustanova ne bo kos. Potrebno bo analogno ustanovljati okrajne pedagoške centre in organizirati seminarsko delo v okviru občin. Nekateri okraji so že pričeli z delom v tem pravcu. Mnenja sem, da bi napredku v tem pravcu zelo pomagala čvrsta organizacijska oblika okrajnih pedagoških centrov. Stvar okrajev je, kako najti najboljše obliko, dolžnost naših občinskih društev in okrajnih odborov pa je, da to akcijo podprejo. Za individualno izpopolnjevanje prosvetnega kadra pa nam naj služi strokovna literatura. Mnenja sem, da bi morali naši prosvetni delavci posegati tudi po pedagoški literaturi ostalih republik, posebno Hrvaške. Za samo izdajateljsko dejavnost je pa važno, da članstvo z nerednim plačevanjem naročnine ne več mnogih težaj, ki že itak obstojajo pri izdajanju različnih publikacij.

Poleg skrbi naših društev za strokovni dvig našega članstva je pa njih naloga tudi v tem, da pomagajo članstvu do takih materialnih pogojev, ki bodo z jamčili uspešno delo. V tem pogledu so naša društva nastopala premalo odločno. Nam omenim nekatere najbolj pereče probleme:

Zelo malo je bilo storjeno za stanovanjske pogoje prosvetnih delavcev. Mnenja smo, da v bodoče ne moremo pričakovati posebnega odziva na razpis mest učnega kadra, če bo razpis tak, kakor je bil v preteklem letu. Mesta so ljudski odbori razpisovali z navedbo, da v kraju ni stanovanja. Zelo redka so bila mesta z družinskimi stanovanji. Saj menda ne pričakujemo, da bi prosvetni delavec lahko vršil službo brez primernega stanovanja. Se slabše so pa storiли tisti ljudski odbori, ki so navedli, da je stanovanje v kraju zagotovljeno, ko pa je prišel prosvetni delavec v kraj, je videl, da stanovanja ni ali pa povsem neprimerno. Zato ni čudno, da najdemo v zapisnikih občinskih društev polno pritožb o slabem stanju glede stanovanj.

Društvo Cankova: Od 36 učiteljev nima 12 učiteljev primeren stanovanj.

Društvo Izola: V sindikalni podružnici kar pet učnih moči nima urejenih stanovanjskih razmer.

Društvo Smarje: Izmed 13 šol imata urejene stanovanjske prilike samo 2 šoli. V Smarju stanuje v šoli privatna stranka, učitelja z enim otrokom pa se vozi 6 km daleč domov, kjer stanuje zasilno.

Društvo Zalec: V občini manjka 36 učiteljskih stanovanj.

Društvo Bled: Neprimerna stanovanja ima 7 prosvetnih delavcev, 3 se vozijo od drugega. Istočasno pa ugotavljajo, da manjka še 7 učnih moči.

Društvo Kranj: Brez svojega stanovanja v kraju službovanja je 24 učnih moči. Ustreznega stanovanja nima 19 učnih moči.

40 učiteljev in profesorjev v občini torej nima pogojev za redno življenje in za nemoteno poklicno delo.

Ne bi hotel naštevati še dalje tozba naših občinskih društev. Treba pa je omeniti, da so nekatere občine v tem pogledu napravile prve korake za izboljšanje takega stanja, ko so del svojega stanovanjskega fonda odstopile za potrebe prosvetnega kadra. Po določbah novega zakona, ki predvideva sistemizacijo učnih mest, razpis službenih mest, dodeljevanje v območju občine ali okraja samo do konca šolskega leta, bo stopilo zaradi te relativne stalnosti prosvetnega kadra vprašanje stanovanjskih prilik še bolj v ospredje. Dolžnost naših društev je, da odgovorne ljudske odbore seznanijo s tem perečim problemom, ki bi se ponekod dal z nekaj dobre volje tudi ugodneje rešiti.

V zadnjem času prihaja vedno več pritožb, da prosvetni delavci svojih zakonitih prejemkov tako v denarju kot v naravi ne dobivajo redno ali jih celo ne dobivajo. Prvo, kar bi imeli pri tem priponiti, je to, da naše članstvo tudi dostikrat ne pozna svojih zakonitih pravic. Predlagamo, da bi Republiški svet za šolstvo priskrbel izdajo vseh zakonov in uredb, ki se tičejo prosvetnih delavcev in v to v celotnih izvodih, da bi bil vsak član seznanjen z njimi. Posebno bi bil ta predlog umesten sedaj, ko so izšli novi zakoni in ko bodo sprejete še naknadne uredbe, ki pravno urejajo položaj prosvetnega delavca. Pa kljub temu moramo najostreje obsoditi tiste ljudske odbore (teh ni mnogo), ki niti rednih mesečnih prejemkov ne izplačujejo pravočasno.

Društvo Ilirska Bistrica: Poroča, da prihajajo plače zelo nerodno.

Društvo Mirna: Na šoli St. Rupert ne dobivajo redno mesečnih prejemkov. Prvega v mesecu skoraj nikoli.

Društvo V. Lašče: Tudi s prejemanjem mesečnih plač ni vse v redu.

Društvo Kanal ob Soči: V naši občini prejemajo mesečne

prejemke učitelji šele 3. ali 4. v mesecu.

Društvo Sežana: Izplačevanje mesečnih prejemkov je še kar redno in dobiva učitelstvo prejemke od 1. do 5. v mesecu, največkrat okrog 5.

Republiškemu odboru je znan celo primer, ko prosvetni delavec za 3 mesece ni prejel plače. Ti pojavi so osamljeni. Pri nebudnosti pa lahko to preide v sistem, posebno če slišimo, da smatra društvo, da je kar v redu, če uslužbenec prejema svoje mesečne prejemke šele 5. v mesecu!

Zvezna uredba točno določa, kako naj se izplačujejo prejemki uslužbenecem.

Neurjeni in neredni so pa drugi prejemki učnega kadra kot honorarne ure, razredništvo (Postojna že od maja 1957.) in naturalne dajatve.

Ne bi bilo pa to poročilo popolno, če ne bi istočasno povedali tudi to, da so nekatere občine vlogu prosvetnega delavca pravilno razumele in mu dale na različne načine svoje priznanje. N. pr. občine Brežice, Krško, Vrhnika. Nekaterke občine so dale priznanje tudi v obliki sprejemov, kolektivnih nagrad, pripovedka k letovanju itd. V kolikor to čisto ne pomeni večjega prispevka k dvigu standarda, je pa v moralnem oziru dobra vzpodbuda za uspešnejše delo.

Nekatera društva poročajo o velikih zadovoljstvih našega članstva. N. pr. v Smarju pri Jelšah je 56 članov zadolženih za skupni znesek 2.786.000 din, članstvo društva Ajdovščina za 764.000 din, članstvo društva Ljubljana Center za 6.720.000 din, Maribor Center v znesku 10.346.000 din itd. Boj za izboljšanje standarda našega članstva ne more biti samo borba za boljše plače. Zdi se mi, da bi morala iti ta borba tudi vzporedno z borbo za zniževanje cen življenjskih artiklov. Naši sindikati in tudi naša društva bodo morala budno in najostreje reagirati na vsako neupravičeno dvigovanje cen. Taki primeri nerealnega zviševanja cen že obstojajo. Občinski sindikalni sveti naj bi v takih primerih nudili vso pomoč ljudskim odborom, da se neupravičena zviševanja cen v kati zatro.

Novi zakoni: Ni moj namen razlagati posamezne zakonske predpise. Opozoril bi rad občni zbor na nekatere značilnosti v zvezi s sprejetjem novega Zakona o javnih uslužbenih ter na naloge, ki čakajo naša društva v zvezi s tem: Tov. V. Zekovič je ob sprejemu Zakona o javnih uslužbenih rekel sledeče:

»Z dosedanjim zakonodajnim delom na področju javnih služb smo zaključili sistem organizacije osnovnih javnih služb. To pa ne pomeni, da smo vprašanje organizacijskega razvijanja in krepitve posameznih javnih služb v celoti uredili, ker imamo še zelo zamotano in pomembno vprašanje kadrov, ki mu moramo posvetiti vso pozornost.«

In dalje: »Razvrstitve učnega osebja je urejena s posebnim mehanizmom natečaja in posebnih pravil, s katerimi je določen vrstni red glede pravice do prednosti na teh natečajih po strokovni izobrazbi, službeni dobi in uspehu v pedagoškem delu.« In še dalje: »S perspektivnim planom je predvideno, da bo raven plač v javnih službah tudi v prihodnjih letih vsakelej na višjo ravnilo plač v gospodarstvu, kar bo nedvomno tudi zelo koristno za stabilizacijo kadrov v javni službi.«

Zakon o javnih uslužbenih je samo nadaljevanje »Zakona o delovnih razmerjih«. Predpisi njegovega prvega dela veljajo tako za delavce, kakor za uslužbence, zakonodajalec torej obravnava uslužbenke kot delavce, zato pravi 2. člen Zakona o javnih uslužbenih: »Da bi javni uslužbenec izpolnjeval naloge in opravljal zadeve javne službe, imajo javni uslužbenec poleg pravic, ki jih določa zakon o delovnih razmerjih, še posebne pravice ter posebna pooblastila in dolžnosti, ki jih določa ta zakon.« In čl. 14 »Splošne določbe o delovnem razmerju (prvi del) v zakonu o delovnih razmerjih veljajo tudi za javne uslužbence, če ni s tem zakonom drugače določeno.«

Ravnatelj je razumljivo, da prvi del Splošnih določb o javnih uslužbenih Zakona o javnih uslužbenih velja za vse javne uslužbence, torej tudi za uslužbence prosvetnih zavodov. Zakaj to omenjam? Študij zakona naj se ne reducira samo na študij tistega dela zakona, ki se posebej tiče prosvetnih delavcev, ampak naj obseže tudi študij obeh zakonov. Menimo, da je sedaj važna naloga občinskih odborov in naših članov, da se dobera seznanijo z zakonskimi odredbami, da bodo mogli sodelovati pri prevledu našega članstva v nazive, ki mu pripadajo, kakor tudi pri določitvi osnovnih in položajnih plač. Navodila za izvajanje določb IV. dela zakona o javnih uslužbenih, t. j. uporaba zakona za sedanje uslužbence, so že izšla v zadnji številki Uradnega lista FLR z dne 31. decembra 1957. Ker bo moralo biti v Sloveniji prevedenih okoli 40.000 uslužbenecov, bo delo boljše izvršeno, če bo preveč v skladu z zakonitimi predpisi.

Sedanji zakon se precej razlikuje od prvotnih osnutkov in moramo priznati, da je upošteval (Nadaljevanje na 3. strani)

Prispevek Janka Rudolfa k diskusiji

Popoldne je občni zbor popravil tov. Janko Rudolf, predsednik Republiškega sindikalnega sveta Slovenije. V diskusiji se je dotaknil nekaterih vprašanj, ki posredno vplivajo tudi na šolsko področje.

Ce govorimo o našem gospodarstvu in njegovem splošnem napredku moramo govoriti tudi o kadru, kajti znanje se z licencami ne more nabaviti. Danes imamo strojno kapaciteto, ki je razmeroma močna, nimamo pa zanj kvalificiranega kadra.

Paralelno s tem pa se postavljajo še vprašanja tistih ljudi iz proizvodnje, ki se niso izobraževali v rednem šolskem sistemu. Prosvetni delavci imajo neprekinjeno izkušnje — zato naj pomagajo pri iskanju metod, s katerimi bomo potem pristopili k oblikovanju državljanov — upravljalca. Zadeva seveda ni lahka.

Ce gremo v sistem, v katerem ljudje o vsem sami odločajo, gradimo s tem lasten sistem, ki ga svet smatra za eksperi-

Mater alni in kadrovski problemi našega šolstva in prosvetnih delavcev

(Iz referata tovariša Henrika Zdešarja)

Strinjamo se z mnenjem, »da je vzrok za nerazumevanje in pomisleke o šolski reformi iskati v dejstvu, da se je stari šolski sistem zakoreninil v miselnosti ljudi in prosvetnih delavcev, prav tako, kakor često ostajajo stare navade tudi v izpremenjenih družbenih pogojih in jih je treba zavestno odpravljati.« Dejstvo pa je, da taka konservativna miselnost prevladuje tudi takrat, ko je treba za spremembo starega šolskega sistema spreminiti in izboljšati takoj ali vsaj postopoma tudi pogoje za uspešno rast nove šole.

SOLSKI PROSTORI

Za večjo razgibanost pri pouku dosedanjih fond šolskih prostorov gotovo ne zadostuje. Pri nas prevladuje misel, da bo dovolj prostora, če bomo le imeli toliko šolskih prostorov, kolikor jih je potrebnih, da bo pouk lahko tekkel v dveh izmenah. Za trenutno rešitev tega perečega problema bi ta zahteva mogoče zadostovala. Največje število rojstev izkazuje statistika za leto 1950, to je 35.156 ali drugače povedano za letnik, ki je letos prišel svoje šolanje. V naslednjih letih število rojstev pada, tako da je število otrok, rojenih v letu 1956, enako številu rojstev v letu 1942 (okoli 30.000 otrok). Z drugimi besedami: povečan pritisk na naše šole bo kakih 8 let ter bo polagoma prišel padati šole po teh letih. Nekega posebnega padca števila rojstev otrok pa tudi v prihodnjih letih ne moremo pričakovati, posebno ne v industrijskih centrih in večjih mestih. Tako je stanje. Tega stanja se naše občine povrnečini že zavedajo in so nekatere za omiljenje te situacije prav v preteklem letu mnogo storile, še več jih pa zelo resno pripravljajo programe in načrte za gradnjo v naslednjih letih.

Problem pa je v tem, da se razpoložljiva sredstva ljudskih odborov in gospodarskih organizacij dostikrat nepravilno trošijo za manj potrebna investicijska dela. Za ilustracijo nekaj podatkov iz poročil naših društev:

Društvo Smarje pri Jelšah: »Solski prostori so skoraj povsod zelo zastareli in tudi neprimerni. Ker ni na razpolago sredstev, jih ne moremo redno, to je enkrat letno beliti. Tekoča voda je prava redkost. Nekaterke šole so potrebne temeljiteje popravila. V Smarju je učilnica skrajno neprimerna, ker je višava, da teče voda po zidu, v isti stavbi — šoli — je pa lep, suh in sončen razred v prvem nadstropju, v katerem stanuje združeni šofer. Tudi na večkratno urgenco šolskih oblasti te stranke občinski ljudski odbor ne izsli.«

Društvo Zalec: »V občini so nujno potrebna tri nova šolska poslopja, in sicer v Zalcu, v Grizah in v Ljubljah. Po sedanjem stanju manjka 20 učilnic, pač pa mnogo učilnic ne odgovarja pedagoškimi in higijenskim predpisi. Pri upoštevanju zahtev šolske reforme bi se število manjkajočih učilnic še podvojilo.«

Društvo Dobrova pri Ljubljani: »Solski prostori so zlasti v nekaterih šolah zelo pomanjkljivi in samo zasilni. V načrtu je gradnja nove šole v St. Joštu (dosedanje prostore razjeda lesna goba) nato v Polhovem Gradcu, kjer so šolski prostori nameščeni v stari graščini.«

Društvo Bled: »Na Bledu so šolski prostori v redu, le premalo jih je. V osmih učilnicah je

20 oddelkov, zato imamo 3 izmene. Vajenska šola sploh nima prostora in gostuje v hotelskih prostorih, ki so na razpolago samo do 15. aprila.«

Društvo Kranj: »Vse šole imajo dve izmeni, večinoma za vse razrede na šoli. Tri šole v Kranju imajo po tri izmene.«

Društvo Radovljica: »Solski in učni prostori v naši občini so še v dokaj dobrem stanju. Vendar je treba v doglednem času misliti na novo opremo, delavnice, zlasti pa kuhinje. Porabljenih je bilo cca 8.000.000 investicijskih sredstev, ki jih je dala na razpolago občina izven plana. Sploh izkazuje ObLO precejšnjo pomnost šolstvu. Za potrebe šolstva je bilo porabljenih 36% vseh proračunskih sredstev našega občinskega odbora.«

Društvo Bežigrad — Ljubljana: »Za sedaj so vse učilnice zasedene v dveh izmenah. Občina je začela energično reševati problem šolskih prostorov z novogradnjo šole v Savskem naselju, ki pa bo dokončana šele v šolskem letu 1958-59. Zato bo v prihodnjem šolskem letu v nekaterih oddelkih nujen pouk v treh izmenah.«

Podobna so poročila tudi iz drugih občin. V več krajih imajo pouk že v 3 turnusih, v mnogih ga pričakujejo prihodnje leto. Ne smemo pozabiti tudi na to, da je mnogo šolskih poslopj zelo starih in bi jih morali opustiti. Saj je nad 75 šolskih zgradb postavljenih pred letom 1861. Večje število občin se je tega stanja zavedlo, mnoge pa težkega položaja še ne vidijo. Potrebno bi bilo, da naša občinska društva napravijo točno analizo, da z njo seznanijo ne samo občinske ljudske odbore, ampak skušajo zainteresirati tudi gospodarske organizacije preko občinskih sindikalnih svetov. Pri investicijskih programih pa naj v bodoče v večji meri sodelujejo šolski odbori in uprave šol. Smo protti gradnji razkošnih šolskih zgradb, v isti meri pa smo tudi protti preskrbnim zahtevam. Pri obeti skrajnostih so družbene sredstva negospodarsko izrabljena.

OPREMA, UČILA IN UČNI PRIPOMOČKI

Težak problem je nabava potrebnih opreme. Mislim, da bi bilo šolskim organom ustrezno, če bi se še enkrat izdelali prototipi šolskega pohištva, ki najbolj ustreza našim prilikam. Lahko trdimo, da je bilo po vojni porabljenih ogromno sredstev za novo pohištvo, ki pa ne odgovarja niti higijenskim predpisi, še slabša pa je sama konstrukcijska izvedba in izdelava. Isto velja za učila in učne pripomočke. Sedaj, ko se izdelujejo novi učni programi in načrti, bi bilo potrebno določiti za vsako učno stopnjo in vrsto šol minimalna učila in pripomočke, ki bi se potem sistematično izpopolnjevala. Saj v dobi vsestranskega tehničnega napredka ne moremo izobraževati mladine s pripomočki, ki so danes že pošteno zastareli. Znano nam je, da Zavod za proučevanje šolstva tudi v tem pogledu dela, a potrebna mu bo pri tem vsestranska pomoč in oblika nasvetov s terena, kar bi lahko organizirala tudi naša sindikalna društva.

UČNI KADER IN ZAKONODAJA

Odgovornost za naloge, ki jih pred nas postavlja šolska reforma, bo moral v glavnem nositi prosvetni kader kot izvrševalec volje naše socialistične družbe.

Da bo pa ta kader kos svojih težki nalogi, mora imeti za svoje delo tudi ustrezne pogoje. Po mojem mnenju so pogoji, ki so nujni, trojni: potrebno nam je v bodoče zagotoviti dovoljno število učiteljev, poskrbeti, da bo ta kader ideološko in strokovno rastle in da mu bodo zagotovili tisti minimalni materialni pogoji, ki mu jih dajejo zakoni in uredbe.

Število kadra je po trenutnem stanju na naših šolah (osnovnih) in nerazvitih osemletnih šolah nezadovoljivo. Potrebno bi bilo

Plenum republiškega odbora Združenja učiteljev in profesorjev

(Izvoljen na občnem zboru dne 13. jan. 1958)

A. Republiški odbor:

1. Cvetko Vladimir — učitelj — Ljubljana
2. Cemažar Franc — profesor — Ljubljana
3. Gašček Duša — pred. učit. — Ljubljana
4. Melhar Stane — profesor — Ljubljana
5. Peče Oskar — učitelj — Ljubljana

Kako je s 5-odstotno povišano pokojnino za honorarno zaposlene upokojeence?

Po 70. členu novega pokojninskega zakona ima zavarovaneec, ki je izpolnil pogoje za starostno pokojnino in nadaljuje delo s polno zaposlitvijo, pravico na petodstotno povišano pokojninsko osnovo za vsako leto takega dela.

Po tem členu bi morali dobiti učitelji — upokojeenci, ki so učili še naprej polni delovni čas, tako povišano pokojninsko osnovo.

Okrajni zavod za socialno zavarovanje razlaga tako: Po našem mnenju niste bili polno zaposleni, ker ste dobivali pokojnino. Če bi se odpovedali pokojnini, bi vam šli do dobička povečano pokojnino.

Zakon izrecno pravi brez vsakih pogojev, da ima pravico do petodstotnega povišanja vsakdo, ki je bil po starostni upokojitvi polno zaposlen.

V učiteljski službi, zlasti na nižji osemletki oziroma osnovni šoli, smo delali učitelji upokojeenci polni delovni čas, to se pravi, da smo poučevali vse predpisane ure v svojem razredu, kjer smo bili razredniki, opravljali smo dežurstvo, se udeleževali vseh učiteljskih konferenc, popravljali šolske zvezke, imeli vzorne nastope, sploh opravljali popolnoma vsa dela, ki jih opravlja aktivno zaposlen učitelj. Poleg pokojnine je bilo dovoljeno zaslužiti 6.000 dinarjev mesečno. Na nižji stopnji osemletke se delo v enem razredu ne sme deliti na dva učitelja, zato smo poučevali upokojeenci polni delovni čas. Nihče nam ni krtila pravice do tega, do opravljanja prav vseh dolž-

nosti aktivnega učitelja. S svojo prakso smo bili mentorji oziroma pedagoški svetovalci mlajšemu učiteljsstvu ter vzgajali mlajši učni kader, ki ga je silno manjkalo in ga še sedaj pri-manjkuje.

Sedaj, ko pokojninski zakon nagraduje to delo s petodstotno povečano pokojninsko osnovo, mi upokojeenci učitelji nismo tega povišanja vredni, čeprav smo bili pri delu enaki s tistimi, ki se iz subjektivnih razlogov niso dali upokojiti in so delali še naprej kakor mi. Mesečni dohodki pa so bili v obeh primerih tudi enaki. Ali ne velja socialistično načelo »za enako delo enako plačilo«?

Upokojeenci učitelji, ki smo delali naprej, smo zamašili marsikatero vrzel ter pomagali ublažiti občutno pomanjkanje učiteljskih moči ter delali za res mali honorar polni delovni čas. Ker ta honorar ni presegel dovoljene sode, ki so nam jo predpisali, je naše mnenje, da nam pri polni zaposlitvi pripada petodstotno povečanje pokojnine.

Mislimo, da bi naš republiški odbor Združenja učiteljev in profesorjev posredoval pri Zavodu za socialno zavarovanje, da bi le-ta tudi učiteljem — upokojeencem priznal tako delovno dobo.

Prizadeti učitelji — upokojeenci

Ubogi otroci

Prvo polletje je za nami. Pred redovalno konferenco je bilo treba z ocenami pohiteti. Na višji stopnji osemletne šole so imeli tudi prvo redovalno konferenco. Toda tudi zdaj so morali biti ocenjeni in učitelji so se trudili, spraševali, ocenjevali, zadrževali po šoli, spet spraševali, nalagali domače naloge itd. Še novoletne praznike so jim »zabelliz« z nalogami, a po prazniških jih očevali, da niso ničesar delali med prazniki. Ali pa je bil sploh kdo od šolnikov navdušen, če mu je kdo prav za Novo leto naložil skrb, ko je skoraj vsak hotel tja, kjer mu je bilo najprijetneje. Prav gotovo bi z odgovorom reagiral na tako početje.

In ko je delo spet normalno steklo in so bili prazniki za nami, nerazume se ni bilo kraj, ampak se je iz dneva v dan stopnjevala. Ubogi otroci! Čudno je šolniki, ki kriči »Mir«, pa vendar ni miru v razredu. V nekaterih razredih si našel porredneže, ki stoji za tablo, samo da bi bil mir. Pa to še ni dovolj! Tepsti ne smeš! In ker ne smeš tepsti, pač druge sankcije. Zopet zagledaš blede, bolečno, plaho trepetajoče dekletce, ki stoji med poklom na hodniku, medtem ko je v razredu popolna tišina. »Kaj pa ti tu čakaš?« Odgovor je plah, vsa se trese: »Doma sem se učila, a ko so začeli spraševati, se nisem mogla spomniti, pa sem malo pogledala v knjigo, ki sem jo imela pod klopio.« In za kazen stoji ubogi otrok vso uro na hodniku, posredovati pa ne smeš, kajti s tem podiraš avtoriteto tistega, ki jo je poslal na hodnik. A tudi če ga opozoriš, da to niso pozitivni vzgojni ukrepi, da tak trepetajoči otrok v tej uri mnogo več zgubi, kot bi lahko pridobil, dajesh potuho tem, že tako razvajenim in nediscipliniranim otrokom.

Vsako, ki si je vsaj v grobem prebral članek Franca Pediča v Prosvetnem delavcu »Varujmo se vzgojiteljske vasezaljubljenosti« in ki vsaj malo z odprtimi očmi gleda odnose na šoli, zelo pogreša pri posameznih tistih humanih odnosov in toplini, ki jih zahteva nova šola, ki je za otroke večkrat še vedno le kasarna in »vzorna« disciplina, kjer nosi šolniki glavo visoko kot kaplar, kadar gre mimo svojih podrejenih. Res: ubogi otroci!

Sreča v nesreči, da so to le posamezni primeri.

L. Orešnik

JOŽEFU HORVATU v SPOMIN

Lendava je onemela — prehuda je bila novica, da je nenadoma umrl Joško Horvat, učitelj v Lendavi. Možganska kap je pretrgala nit njegovega življenja.

Jože umri — stotine nas, ki si nam bil tako drag tovariš, ne moremo razumeti, kako je mogla nenadna smrt premagati Tvojo čvrsto korenino. Nikoli nisi govoril o počitku, a te polletne počitnice si tako želel izkoristiti, da si odpotuješ, mar si slutil večni počitek? In Tvoje sproščeno veselje na silvestrovanju — mar si slutil, da je zadnjič? Onemelo je stotine Tvojih poslušalcev po naših vaseh, med katere si seljal s svojo preprosto besedo same naprednega kmetijstva. Tvoja izguba je za sekala med naše vrste veliko rano in ne moremo dojeti težke resnice: ne po počitnicah — nikoli več. Potrlih src se poslavljamo od Tebe, a lik Tvoje močne osebe, klekne znatnega, iskrenega, skromnega in do skrajnosti poštenega človeka bo živel med nami in Tvoji-

mi učenci, ki si jim bil 17 let tako dober učitelj in skrben vzgojitelj. Spet bo zadihala narava, ki si jo tako ljubil, razumel in spreminjal, stotine belih brez, katerim je Tvoja roka dala življenje, bodo spet okrasile Lendavo, sadovnjaki in vinogradi, ki rastejo po Tvoji zamisli in navetih, bodo spet obkeli spomladansko obloko in — zaman čakali svojega oboževalca. Čutili in dihal si s svojo zemljo, spreminjal si naravo, deloval si kot eden najboljših učiteljev praktikov v Pomurju, dolžnost do šole, do družbe, do preproste ljudi Ti je bila prva. In ko je že smrt razgrnila svoj plašč nad Teboj, si še vedno hotel, da delo ne ostane nedokončano. Dragi Jože! Zelenela in zorele bodo Tvoje trte, a Ti boš počival ob vnožju svojih ljubljanih Lendavskih gor. Naj Ti bo lahka zemlja, ki si jo tako vroče ljubil in zanjo živel!

Razmišljanja učitelja Trpotca o tem in onem

V »Slovenskem poročevalcu« z dne 11. decembra 1957 berem, da je na Viču pri Ljubljani dvanajstletnika zamikal Fiat 600. Ker je bil slučajno odprt, se je fant usedel za volan in se zaletel v starejšo žensko ter jo podr. In avtomobilu ni bilo velike škode, starejša ženska je tudi imela srečo. Samo še to, da otrokom ni zameriti, da se hočejo voziti z avtomobilom, saj živijo v dobi tehnike... Niti besede opomina staršem, naj se malo zanimajo, kaj njihovi otroci počno, niti besede opomina paglavcu, ki samo po srečnem naključju ni povzročil smrtnih žrtve...

Pa moram spet razmišljati! Skrb me! Resno me skrbi! Po nepotrebnem? Menda je res vse odvisno od temperamenta. Vem, da se mi nekateri smejijo, češ kako sem neumen, da se praskam, kjer me nič ne srbi. Pa me srbi, to je ravno! Eni pravijo: kaj me brigajo drugi, bo že kako. To so flegmatiki. Nekateri pa godrnjajo, da so zdaj pač taki časi; bog pomagaj, ti so zame še hujši antikristi, pasivist! (Opazka vmes za slaviste in puriste: Če imamo aktiviste, zakaj ne bi smeli imeti tudi pasivistov). Torej — bolj ko razmišljam, bolj se mi zdi, da nas pravzaprav vse briga, da bi nas vsaj moralo brigati vse! — Primerjam...

Naša snažilka Marjeta ne verjetno rada posluša plošče po željah. Kar ganljivo jo je videti, kako ji zamaknjeno žare oči od uživanja.

Pa se sredi sladke ekstaze zdrzne, oči ji ugasnejo in pravi: »Zdaj moram iti pospravljat, nič ne pomaga.« In gre. Naša Marjeta je zlasti vredna, opravlja z veliko predanostjo in dulce i utile, ima pa kljub temu ostro potegneno črto med njima. Naši otroci pa skrbil! Naši otroci so stodstotno samo za dulce, z utilom naj se pa drugi ubijajo, če so dovolj neumni. Kar je količkar naporu podobno, tega se otresejo; kar razmisliše se vi sami malo, ali jim ne pomagamo pri tem tudi sami. V isti sapi pa tarnamo in se jezimo, kakšni so. Bolj pošteno bi bilo, če bi se jezili nad seboj!!! Menda še velja, da bo Janez znal samo toliko, kolikor in kar se je bil Janezek naučil?! — Resnega napora, poštenega truda in trdega dela si od naših otrok sploh ne upamo več zahtevati, to je vse! Od nas so ga pa! Kolikokrat kar s precej neblagodejno doslednostjo! Je res tako škodovalo? Ne verjamem! Pa naj zato nihče ne misli, da sem laudator temporis acti, hvalivec starih časov! Preveč njegovih krivic sem moral okusiti, da bi žaloval za njim. A za eno sem stari šoli hvalježen: Čut za dolžnost nam je privzogljala!

Misljam, da še zdaj po malem živimo od tega kapitala... Kaj, ko ga bo zmanjkalo? Kaj bo potem? Bo že kako?! Pedagoški pesimizem? O ne. Če bi bil pesimist, bi ne razmišljal o teh

in takih stvarih, ampak bi se pridružil tistim bogopomagajcem, ki jim je vedno lepo toplo in nikdar nihče po njih ne lopne. Naj me vrag vzame, če me bo kdo prepričal, da je moj najboljši pametna žival in čokolada najprimernejša hrana. Oba zapirata — oči pred dejstvi. Pred nalogami, ki našo mladino čakajo v bodočnosti. Kako se bodo znašli, ko se svet iznenada ne bo več vrtil samo okoli njih? Ko bo stopila prednje trezna dolžnost in bo od njih zahtevala napora, disciplinirane volje, ves napon njihovih še davnno ne samo telesnih, temveč predvsem tudi moralnih sil?! Naši otroci namreč postajajo moralni mehužki. Samo svoje resnične ali namišljene in od neodgovorne strani sugerirane pravice poznajo in priznajo, drugače pa se po njihovem nebu vrtijo — pač učni stopnji primerno — večinoma samo še filmske zvezde in golmani in kavbojski junaki in avtomobilske znamke in jazz in ples in flirt. Moderni so pač! Mi pa, ki po starem še vedno mislimo, da resno in temeljito učenje, torej delo, le ni tako nesmiselno in da skrbno in snažno napisana naloga le ni tako nepotrebno zapravljjanje časa in gnajenje — mi smo pa filistril! Ne, ne To ni samo nergavi ressentiment plafonske skupine, ni samo odsev boja med generacijama. Učiti se je bilo treba v vseh časih in se bo tudi za naprej treba, morda

Nastajanje novih kolektivov

Z ustanovitvijo osemletk so se srečali v zbornici ljudje, ki so se prej osebno poznali, morda poučevali celo v istem prostoru, toda kakšne večje povezanosti med njimi ni bilo. Odmaknjenost med učitelji osnovne šole in učitelji nižjih gimnazij je predolgotrajna.

Svoje čase smo imeli celo poseben društvo za učitelje in posebno društvo za profesorje in predmetne učitelje. To je bilo v časih, ko so se zasilili prvi glasovi, da naš šolski sistem ni v redu, ko smo tako radi napravili neuspehe po naših šolah drug drugemu. Vsa ta neenotnost med nami se je prav razločno pokazala ob razpravah o reformi šole in učnih načrtih. Kako močno so eni vleklj navzdol, drugi navzgor! Na ta leta so na srečo za nami. Sedaj stojimo eni in drugi v isti reki in obiliva nas ista poplava novih nalog — ureditvi šolske reforme. Kakršni koli pogledi nazaj bi bil odveč, bli bi nesmiselnost in škodljiv. Vse prejšnje možnosti vračanja krivde za neuspehe drug na drugega so sedaj odpadle. Pred obojimi je skupno delo. Skupne težave in skupni uspehi, ki jih morajo doseči. Sedaj se mora rad ali nerad, zanimati tudi profesor za delo v nižjih razredih; učitelj pa mora spoznati in priznati upravičene zahteve profesorja v višjih razredih. Potrebo po večji splošni in strokovni izobrazbi verjetno čuti učitelj že bolj, kakor tudi profesor lahko uvidi, da bi brez pedagoške poglednosti le težko nadaljeval z uspehom tam, kjer je učitelj nehal. Morda se še vsi premalo zavedamo, kakšne koristi za šolo in za nas same bo prineslo združitev dveh kolektivov, ki sta hodila do sedaj vsak svojo pot, a sta vendar imela oba isto področje dela. Na osemletkah — matičnih šolah bo potekal ta proces stapljanja in nastajanja novega kolektiva verjetno precej hitro. Vse je odvisno od vodje kolektiva, od upravitelja in seveda od članov kolektiva samih. Kolektiv bo nastajal toliko hitreje, kolikor bolj bodo vsi člani tovariši v pravem pomenu besede, kolikor bolj bodo pozabili eni in drugi na svoje diplome, na znanje in neznanje, kolikor bolj se bodo znali vživeti v skupno delo. Ker pa se

vsak človek ne more enako hitro prilagoditi novim razmeram, bo moral biti upravitelj res človek z znanjem in avtoriteto, ki bo nastajala iz zaupanja v njegovo objektivnost, ki bo znal omrtvititi izpade posameznikov pa izkoristiti pobude vsakega.

Mnogo težje pa bo povezati v kolektiv člane tako imenovanih podružničnih šol. To so učitelji na eno do štiriodelčnih šolah, katerih učenci prihajajo po dovršenem četrtem razredu v višje razrede matičnih šol, osemletk. Učitelji teh šol spadajo v kolektiv matične šole, saj je vodja osemletke tudi pedagoški vodja podružnične šole. Kolektiv matične šole pa bo moral razumeti te ljudi, ki živijo večinoma v oddaljenih krajih. Le-ti nimajo prilike, da bi kaj dosti zahajali v družbo, nimajo prilike za izmenjavo misli. Samotarju je težko govoriti v družbi, čeprav dostikrat pogleda življenje globlje kot pa meščan. Le malo je tako močnih osebnosti, ki bi premagale v sebi vse negativne posledice, ki jih prinaša samota in ozko okoliš in brez strahu pokazale svoje bistvo, največkrat sila kleno. Na nižje organiziranih šolah je kombiniran pouk. Ti učenci imajo polovico manj direktnega pouka kot učenci v večjih krajih. V novih razmerah se težje znaidejo. Če jih potem na matični šoli merijo s istim merilom in istimi zahtevami, je jasno, da ne vzdrže tekme z učenci, ki so vsa štiril leta obiskovali oddelke s samostojnim razredom. Prva redovalna konferenca jih potisne na dno, zaboli pa učitelja, ki jih je učil. Ta učitelj se prav gotovo ne bo čutil enakovrednega v tistem kolektivu. Slab uspeh pa seveda nujno terja pomoč in sodelovanje.

Druga ovira za vraščanje učitelja iz nižje organizirane šole v kolektiv matične šole pa je prizadetost v občutku samostojnosti. Do sedaj je tak učitelj živel z zavestjo samostojnega delavca. Svoje račune je polagal kraju, kjer je delal in inšpektorju. Vodil je šolo, kakor je mogel in znal, sedaj pa je ta izmenada postala podružnica. To je bolj klavrn občutek. Občutek vsaj navidezne degradacije prizadetu v še bolj ostrji

luči pokaže tegobe nižje organizirane šole, a mu ne da, vsaj v sedanjih razmerah, nobenega moralnega nadomestila ali zavesti (pustimo ob strani tiste malenkostni dodatke za težje mesto), da je pravzaprav pionir na izpostavljenem, težkem mestu. Zaradi navidezne degradacije je možno, da bi kdo odklonil sodelovanje s kolektivom matične šole. Da pa je reforma morala poseči tudi v rajonizacijo in da bodo matične šole morale misliti o delu na podružničnih šolah, terjata razvoj in šolski sistem. Vsekakor bo treba najti način in možnost za skupno delo. Skupno delo pa bi bile medsebojne hospitacije, predavanja, prostovoljni prihod iz zavesti dolžnosti do kolektivnega dela bo rodil še največ uspehov. Dokler smo imeli hospitacijske šole, je bil obisk čisto prostovoljen, so bile te hospitacije tudi pravi tovariški sestanki, kjer so največ in najbolj stvarno posegali v razvoj prav učitelji iz oddaljenih šol. Vodja hospitacijske šole nas je pač znal tako sprejeti, da smo bili takoj kot ena družina.

Vem, da s temi svojimi razmišljanji vprašanja o nastajanju novih kolektivov med nami ne rešujem, ampak ga natenam. Tovariši iz oddaljenih šol bi morali povedati, kako si oni predstavljajo sodelovanje med matičnimi in podružničnimi šolami, kako in v čem bi se vključili v kolektiv.

K. J.

Mladinska knjiga

OBVESTILO

V januarju so izšle knjige:

ZLATA VRTNICA — priredil Albert Širok (knjižnica »Cebellica«)
Ivan Franko: ZAHAR BERKUT (knjižnica »Sinji galeb«)
Prežihov Voranc: SAMORASTNIKI (razprodano)

V februarju izidejo:

V. Winkler: O FANTU, KI JE ZNAL ZVIŽGATI (knjižnica »Cebellica«)
Bob White: MORSKA SKRIVNOST (knjižnica »Sinji galeb«)
Gorki: MATI (15. in 16. knjiga knjižnice »Kondor«).
Knjiga ima 394 strani in stane broš. 280 din, vezana 500 din

Vse tovariše poverjenke obveščamo, da so naslednje knjige iz knjižnice »Kondor« razprodane:

Josip Jurčič: JURIJ KOZJAK
Ivan Tavčar: VISOKA KRONIKA
Juš Kozak: RODNO MESTO in
Prežihov Voranc: SAMORASTNIKI

Teh knjig nekaterim poverjenikom nismo mogli poslati toliko, kot so naročili. Verjetno pa ponekod dijaki vseh knjig niso pokupili. Vse poverjenike, ki imajo neprodane izvide, naprošamo, da nam jih čimprej vrnejo.

ZALOŽBA »MLADINSKA KNJIGA«
Ljubljana, Tomšičeva ul. 2

Državna založba Slovenije

Za poglobitev znanja iz prirodoznanosti in fizike ter za boljše šolsko delo priporočamo prosvetnim delavcem naslednje knjige:

Dr. Crtomir Nučič: Oris razvoja kemije v starem veku, 191 strani, 200 din
Darwin Charles: O nastanku vrst, 464 strani, cena pl. 420 din.
Findlay Aleksander: Kemija v službi človeka, 380 strani, pl. 535 din
Pavel Kunaver: Izleti z mladino, 164 strani, 130 din
Andrej Skulj: Šolski vrt, 183 strani, cena 120 din
Janez Tomšič in Bogdan Uratarič: Botanična opazovanja in eksperimenti, 240 strani, cena 120 din
Janez Tomšič in Bogdan Uratarič: Skicirka za prirodopisni pouk, 98 strani velikega formata, cena 150 din
Bogdan Uratarič: Botanične učne ure, 176 strani, cena 320 din
Janez Tomšič: Metodika prirodopisnega pouka, cena 280 din
Paul Laberence: Nastanek svetov, 148 strani, ppl. 285 din
O'Neill John: Življenje Nikole Tesle, 280 strani, pl. 265 din
James Stockley: Znanost spreminja svet, pl., cena 650 din
Rousseau Pierre: Zgodovina znanosti, 858 strani, pl., 680 din
Jeans James: Zgodovina fizike, 414 strani, pl., 580 din

Gornje knjige dobite v vseh knjigarnah ali jih pa naročite naravnost pri DRŽAVNI ZALOŽBI SLOVENIJE v Ljubljani, Mestni trg 26